

В.М. Лабскір, А.Г. Любієв, Н.Ю. Борейко, О.В. Юшко, А.О. Тіняков

ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ УЧАСТІ ХАРКІВ'ЯН В ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГРАХ У 1952-2012 РОКАХ

У статті наведено кількісні та якісні показники участі харків'ян в Олімпійських іграх. Ці дані відображають значущість досягнень харківських спортсменів у світовому олімпійському русі. Проаналізовано також чинники, що впливають на успішність виступів атлетів на зимових і літніх Олімпійських іграх; основні показники, що визначають успішність виступів на Олімпіадах; історичні фактори, що вплинули на кількість завойованих нагород і місця, які посіли харків'яни, у змаганнях Олімпійських ігор. Зроблено висновки про те, що порівняно з минулими поколіннями спортсменам набагато легше кваліфікуватися на участь в Олімпійських іграх.

Ключові слова: спорт, спортсмен, літні Олімпійські ігри, зимові Олімпійські ігри, юнацькі Олімпійські ігри, харків'яни.

Постановка проблеми та її зв'язок із науковими та практичними завданнями. Головною діючою особою олімпійського руху є спортсмен або спортивна команда. Одним з відображень їхньої значущості є перелік спортсменів-олімпійців. Ці переліки формуються, перш за все, з офіційних протоколів особистих та командних змагань на Олімпійських іграх (ОІ), зимових Олімпійських іграх (ЗОІ) та юнацьких Олімпійських Іграх [1, 2, 3, 4]. Змістовність переліків спортсменів-олімпійців доповнюється додатковими відомостями (країна, регіон, вид спорту, спортивна дисципліна, результат, нумерація Олімпійських ігор тощо).

Перелік олімпійців має важливе значення для вироблення стратегії багаторічної підготовки олімпійців або олімпійської команди, обґрунтування тенденцій розвитку олімпійського виду спорту або олімпійської дисципліни, визначення регіональних особливостей олімпійського руху тощо.

Окремо треба зазначити виховне та історичне значення переліків олімпійців. Ці переліки встановлюють та продовжують так звану естафету олімпійських поколінь за 118 років проведення Олімпійських ігор.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій. В олімпійській літературі нагромаджено багато інформації щодо спортсменів-олімпійців у спортивному та соціально-педагогічному аспектах. Періодичність проведення Олімпійських ігор, сучасне заснування юнацьких Олімпійських ігор з 2010 року в Сингапурі [5] та зимових юнацьких Олімпійських ігор 2012 року в Інсбруку потребують актуальних досліджень з визначеної теми.

Зазначимо, що комбінація чинників, поданих у переліках участі спортсменів в Олімпійських іграх та зимових Олімпійських іграх відкриває додаткові можливості для аналізу і визначення перспектив виступів спортсменів.

Цілі дослідження:

1. На прикладі Харківської області систематизувати перелік олімпійців протягом 60 років (з 1952 року по 2012 рік).
2. Обґрунтувати додаткові показники здобутків харків'ян в олімпійському русі.
3. Визначити регіональні особливості участі харків'ян в ОІ та ЗОІ.

© В.М. Лабскір, А.Г. Любієв, Н.Ю. Борейко, О.В. Юшко, А.О. Тіняков, 2014

ДИДАКТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Виклад основного матеріалу та обґрунтування отриманих результатів. Основними методами нашого дослідження є складання, уточнення та аналізування так званого зведеного переліку участі 168 харків'ян в ОІ та ЗОІ у 1952–2012 рр. Узагальнено досягнення харків'ян у 30 видах спорту.

У таблиці вперше подано систематизований перелік виступів харків'ян в ОІ та ЗОІ у визначений проміжок часу.

Показники участі харків'ян в Олімпійських іграх та в зимових Олімпійських іграх у 1952–2012 рр.*

Прізвище, ім'я	Рік, № ігор, олімпійське місто	Медалі, місце, участь	Вид спорту	Дисципліна
1	2	3	4	5
Гороховська Марія **	1952, XV, Гельсінкі	Золото Золото Срібло – 5 медал.	Спорт. гімнастика	Особиста першість Командні змагання 5 снарядів
Редькін Микола	1952, XV, Гельсінкі	5 місце	Легка атлетика	Метання молота
Рибак Ігор	1956, XVI, Мельбурн	Золото	Важка атлетика	Вагова категорія
Дерюгін Іван **	1956, XVI, Мельбурн	Золото	Сучасне п'ятиборство	Командні змагання
Карпов Ричард	1956, XVI, Мельбурн	Учасник	Бокс	Вагова категорія
Синявський Володимир**	1960, XVII, Рим	Срібло	Боротьба вільна	Вагова категорія
Товстоплют Сергій	1960, XVII, Рим	5 місце	Плавання	Естафета 4x200м к/пл.
Поярков Юрій	1964, XVIII, Токіо	Золото	Волейбол	
Венгеровський Юрій	1964, XVIII, Токіо	Золото	Волейбол	
Жаботинський Леонід **	1964, XVIII, Токіо	Золото	Важка атлетика	Важка вагова категорія
Девятова Тетяна	1964, XVIII, Токіо	Бронза	Плавання	К/ естаф. 4x100 м
Близнецов Геннадій	1964, XVIII, Токіо	5 місце	Легка атлетика	Стрибки з жердиною
Аксьонов Віктор	1964, XVIII, Токіо	Учасник	Легка атлетика	Метання списа
Поярков Юрій	1968, XIX, Мехіко	Золото	Волейбол	
Матушевас Василіус **	1968, XIX, Мехіко	Золото	Волейбол	

ДИДАКТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
Жаботинський Леонід**	1968, XIX, Мехіко	Золото	Важка атлетика	Важка вагова категорія
Баркалов Олексій**	1968, XIX, Мехіко	Срібло	Водне поло	
Путятін Віктор**	1968, XIX, Мехіко	Срібло	Фехтування	Рапіра, к/змагання
Девятова Тетяна	1968, XIX, Мехіко	4 місце	Плавання	Комбін. естафета 4x100 м
Близнецов Геннадій	1968, XIX, Мехіко	6 місце	Легка атлетика	Стрибки з жердиною
Хлопотнов Олексій	1968, XIX, Мехіко	Учасник	Легка атлетика	Стрибки у довжину
Еверт Валентина	1968, XIX, Мехіко	Учасниця	Легка атлетика	Метання списа
Ткаченко Лілія	1968, XIX, Мехіко	Учасниця	Легка атлетика	Естафета 4x100 м
Кравцов Сергій	1968, XIX, Мехіко	Учасник	Велоспорт, трек	Спринт
Старков Анатолій	1968, XIX, Мехіко	Учасник	Велоспорт, шосе	Групова гонка
Целовальников Ігор	1968, XIX, Мехіко	Учасник	Велоспорт, трек	Тандем
Куришко Катерина**	1972, XX, Мюнхен	Золото	Веслування	Байдарка-двійка
Баркалов Олексій**	1972, XX, Мюнхен	Золото	Водне поло	
Целовальников Ігор	1972, XX, Мюнхен	Золото	Велоспорт, трек	Тандем
Путятін Віктор**	1972, XX, Мюнхен	Срібло	Фехтування	Рапіра, ком.змаг.
Поярков Юрій	1972, XX, Мюнхен	Бронза	Волейбол	
Новиков Анатолій	1972, XX, Мюнхен	Бронза	Дзюдо	Вагова категорія
Кравцов Сергій	1972, XX, Мюнхен	5 місце	Велоспорт, трек	Спринт
Пантелей Володимир	1972, XX, Мюнхен	8 місце	Легка атлетика	Біг на 1500 м
Щербак Ігор	1972, XX, Мюнхен	Учасник	Легка атлетика	Марафонський біг
Маракіна Ніна**	1972, XX, Мюнхен	Учасниця	Легка атлетика	Метання списа
Старков Анатолій	1972, XX, Мюнхен	Учасник	Велоспорт, шосе	Групова гонка
Кравцов Сергій	1976, XXI, Монреаль	5 місце	Велоспорт, трек	Спринт

ДИДАКТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
Попова Наталія	1976, XXI, Монреаль	8 місце	Плавання	Окремі дистанції
Маначинський Олександр	1976, XXI, Монреаль	8 місце	Плавання	Окремі дистанції
Баркалов Олексій **	1976, XXI, Монреаль	4 місце	Водне поло	
Баркалов Олексій **	1980, XXII, Москва	Золото	Водне поло	
Мовчан Валерій **	1980, XXII, Москва	Золото	Велоспорт, трек	Командна гонка
Долгов Володимир	1980, XXII, Москва	Бронза	Плавання	200 м комп. плав.
Балтача Сергій **	1980, XXII, Москва	Бронза	Футбол	
Бессонов Володимир**	1980, XXII, Москва	Бронза	Футбол	
Шестеров Володимир	1980, XXII, Москва	Учасник	Легка атлетика	Біг на 10.000 м
Джигалова Людмила	1988, XXIV, Сеул	Золото	Легка атлетика	Естафета 4x400 м
Жупійова Олена	1988, XXIV, Сеул	Бронза	Легка атлетика	Біг на 10.000 м
Тишко Михайло	1988, XXIV, Сеул	Бронза	Фехтування	Шпага, ком. перш.
Григор'єва Наталія	1988, XXIV, Сеул	4 місце	Легка атлетика	Бар'єрн. біг на 100 м
Костюченкова Ірина	1988, XXIV, Сеул	4 місце	Легка атлетика	Метання списа
Євпак Валентина	1988, XXIV, Сеул	5 місце	Велоспорт шосе	Індив.гонка
Ковтун Олена	1988, XXIV, Сеул	6 місце	Настільний теніс	Жіноча пара
Михальченко Лариса**	1988, XXIV, Сеул	учасниця	Легка атлетика	Метання диска
Лавриненко Олександр	1988, XXIV, Сеул	Учасник	Стрільба	Стенд
Жданов Василь	1988, XXIV, Сеул	Учасник	Велоспорт шосе	Командна гонка
Джигалова Людмила	1992, XXV, Барселона	Золото	Легка атлетика	Естафета 4x400 м
Шаріпов Рустам	1992, XXV, Барселона	Золото	Спорт. гімнастика	Командні змагання
Забродський Станіслав **	1992, XXV, Барселона	5 місце	Стрільба з лука	Особиста першість
Павлиш Віта	1992, XXV, Барселона	8 місце	Легка атлетика	Штовхання ядра

ДИДАКТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
Колованова Наталія	1992, XXV, Барселона	7 місце	Легка атлетика	Бар'єрн. біг на 100 м
Костюченкова Ірина	1992, XXV, Барселона	Учасниця	Легка атлетика	Метання списа
Вязова (Жупійова) Олена	1992, XXV, Барселона	Учасниця	Легка атлетика	Біг на 10.000 м
Лавриненко Олександр	1992, XXV, Барселона	Учасник	Стрільба	Стенд
Шібаєва Наталія	1992, XXV, Барселона	Учасниця	Плавання	Окремі дистанції
Шаріпов Рустам	1996, XXVI, Атланта	Золото Бронза	Спорт.гімнастика	Бруси Командні змагання
Світличний Олександр	1996, XXVI, Атланта	Бронза	Спорт.гімнастика	Командні змагання
Дологодін В'ячеслав	1996, XXVI, Атланта	4 місце	Легка атлетика	Естафета 4x100 м
Павлиш Віта	1996, XXVI, Атланта	4 місце	Легка атлетика	Штовхання ядра
Шляхова Ольга	1996, XXVI, Атланта	4 місце	Баскетбол	
Фоменко Вікторія	1996, XXVI, Атланта	Учасник	Легка атлетика	Естафета 4x400 м
Бодрова Надія	1996, XXVI, Атланта	8 місце	Легка атлетика	Бар. біг на 100 м
Кириленко Віталій	1996, XXVI, Атланта	Учасник	Легка атлетика	Стрибок у довжину
Григор'єва Наталія	1996, XXVI, Атланта	Учасниця	Легка атлетика	Бар'єрн. біг на 100 м
Забродський Станіслав **	1996, XXVI, Атланта	7 місце	Стрільба з лука	Командні змагання
Яценко Олександр	1996, XXVI, Атланта	7 місце	Стрільба з лука	Командні змагання
Снітко Ігор	1996, XXVI, Атланта	Учасник	Плавання	Дистанція 1500 м
Клочкова Яна **	2000, XXVII, Сідней	Золото Золото Срібло	Плавання	Компл. плавання 200 м Компл. плавання 400 м 800 м вільний стиль
Гончаров Валерій	2000, XXVII, Сідней	Срібло	Спорт.гімнастика	Командні змагання
Світличний Олександр *	2000, XXVII, Сідней	Срібло	Спорт.гімнастика	Командні змагання

ДИДАКТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
Сердюк Катерина **	2000, XXVII, Сідней	Срібло	Стрільба з лука	Командні змагання
Данильченко Сергій	2000, XXVII, Сідней	Бронза	Бокс	Вагова категорія
Мазикін Олексій **	2000, XXVII, Сідней	5 місце	Бокс	Вагова категорія
Ярош Тетяна **	2000, XXVII, Сідней	5 місце	Спорт. гімнастика	Окремі снаряди
Кваша Олена **	2000, XXVII, Сідней	6 місце	Спорт. гімнастика	Окремі снаряди
Червинський Ігор	2000, XXVII, Сідней	7 місце	Плавання	1500 м вільний стиль
Чернонос Олександр	2000, XXVII, Сідней	8 місце	Батут	Індивідуальна першість
Ліхвальд Олександр	2000, XXVII, Сідней	8 місце	Важка атлетика	Ваг. катег. до 56 кг
Красильников Геннадій	2000, XXVII, Сідней	9 місце	Важка атлетика	Важка ваг. категорія
Буженко Олена	2000, XXVII, Сідней	Учасниця	Легка атлетика	Біг на 800 м, 1500 м
Пастушенко Олена	2000, XXVII, Сідней	Учасниця	Легка атлетика	Естафета 4x100 м
Шемчишина Майя	2000, XXVII, Сідней	Учасниця	Легка атлетика	Бар'єрн. біг на 100 м
Бодрова Надія	2000, XXVII, Сідней	Учасниця	Легка атлетика	Бар'єрн. біг на 100 м
Кайдаш Оксана	2000, XXVII, Сідней	Учасниця	Легка атлетика	Біг на 100 м
Кайдаш Олександр	2000, XXVII, Сідней	Учасник	Легка атлетика	Естафета 4x400 м
Довгаль Олександр	2000, XXVII, Сідней	Учасник	Легка атлетика	Біг на 100 м
Зюков Євген	2000, XXVII, Сідней	Учасник	Легка атлетика	Естафета 4x400 м
Бешевлі Надія	2000, XXVII, Сідней	Учасниця	Плавання	Окремі дистанції
Гончаренко Артем	2000, XXVII, Сідней	Учасник	Плавання	Ест. 4x100 м в/стиль
Снітко Ігор	2000, XXVII, Сідней	Учасник	Плавання	1500 м вільний стиль
Ковтун Олена	2000, XXVII, Сідней	Учасниця	Настільний теніс	Один. та парні ігри
Зайцева Олена	2000, XXVII, Сідней	Учасниця	Синхр. плавання	Дует

ДИДАКТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
Рудницька Ірина **	2000, XXVII, Сідней	Учасниця	Синхр. плавання	Дует
Горбачук Олександр	2000, XXVII, Сідней	Учасник	Фехтування	Шпага, інд. перш.
Клочкова Яна **	2004, XXVIII, Афіни	Золото Золото	Плавання	Компл. плав. 200 м Компл. плав 400 м
Гончаров Валерій	2004, XXVIII, Афіни	Золото	Спорт. гімнастика	Бруси
Рубан Віктор	2004, XXVIII, Афіни	Бронза	Стрільба з лука	Командні змагання
Сердюк Олександр	2004, XXVIII, Афіни	Бронза	Стрільба з лука	Командні змагання
Красильников Геннадій	2004, XXVIII, Афіни	4 місце	Важка атлетика	Важка ваг. катег.
Кваша Олена **	2004, XXVIII, Афіни	4 місце	Спорт. гімнастика	Командні змагання
Краснянська Ірина **	2004, XXVIII, Афіни	4 місце	Спорт. гімнастика	Командні змагання
Масловська Ванда **	2004, XXVIII, Афіни	5 місце	Важка атлетика	Ваг. катег. до 69 кг
Шаймарданова Вікторія	2004, XXVIII, Афіни	5 місце	Важка атлетика	Важка ваг. категорія
Карюченко Дмитро	2004, XXVIII, Афіни	5 місце	Фехтування	Шпага, ком. змаг.
Хворост Максим	2004, XXVIII, Афіни	5 місце	Фехтування	Шпага, ком. змаг.
Мазикін Олексій	2004, XXVIII, Афіни	5-8 місце	Бокс	Важка вагова категорія
Бережна Тетяна	2004, XXVIII, Афіни	6 місце	Стрільба з лука	Командні змагання
Шапошник Олександр	2004, XXVIII, Афіни	7 місце	Тхеквондо ВТФ	Вагова категорія
Майданова Марина	2004, XXVIII, Афіни	Учасниця	Легка атлетика	Біг на 200 м
Червинський Ігор	2004, XXVIII, Афіни	10 місце	Плавання	1500 м в/стиль
Зубкова Катерина	2004, XXVIII, Афіни	10 місце	Плавання	Комб. естаф. 4x100 м
Вереїтинов Дмитро	2004, XXVIII, Афіни	Учасник	Плавання	Окремі дистанції
Ширшов В'ячеслав	2004, XXVIII, Афіни	Учасник	Плавання	Окремі дистанції
Кайдаш Олександр	2004, XXVIII, Афіни	Учасник	Легка атлетика	Естафета 4x100 м

ДИДАКТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
Кайдаш Оксана	2004, XXVIII, Афіни	Учасниця	Легка атлетика	Естафета 4x100 м
Рижкова Олександра	2004, XXVIII, Афіни	Учасниця	Легка атлетика	Естафета 4x400 м
Ткалич Тетяна	2004, XXVIII, Афіни	Учасниця	Легка атлетика	Естафета 4x100 м
Кожемякіна Ірина	2004, XXVIII, Афіни	Учасниця	Легка атлетика	Естафета 4x100 м
Твердоступ Андрій	2004, XXVIII, Афіни	Учасник	Легка атлетика	Естафета 4x400 м
Зюков Євген	2004, XXVIII, Афіни	Учасник	Легка атлетика	Естафета 4x400 м
Глуценко Дмитро	2004, XXVIII, Афіни	Учасник	Легка атлетика	Естафета 4x100 м
Перебийніс Тетяна	2004, XXVIII, Афіни	Учасниця Учасниця	Теніс	Особисті змаг. Жіноча пара
Дементьєва Яна	2004, XXVIII, Афіни	Учасниця	Акад. веслування	Четвірка парна
Юшко Дарья	2004, XXVIII, Афіни	Учасниця	Синхр. плавання	Дует
Рубан Віктор	2008, XXIX, Пекін	Золото 4 місце	Стрільба з лука	Особиста першість Командні змагання
Пригоров Олексій	2008, XXIX, Пекін	Бронза	Стрибки з трампл.	Синхронні стрибки
Сердюк Олександр	2008, XXIX, Пекін	4 місце	Стрільба з лука	Командні змагання
Тибілов Георгій	2008, XXIX, Пекін	4 місце	Боротьба вільна	Вагова категорія
Бондаренко Вікторія	2008, XXIX, Пекін	4 місце	Теніс	Жіноча пара
Бондаренко Катерина	2008, XXIX, Пекін	4 місце	Теніс	Жіноча пара
Хворост Максим	2008, XXIX, Пекін	7 місце	Фехтування	Шпага, ком/змаг.
Дементьєва Яна	2008, XXIX, Пекін	7 місце	Акад. веслування	Двійка парна
Сидоренко Ксенія	2008, XXIX, Пекін	8 місце	Синхр. плавання	Дует
Юшко Дар'я	2008, XXIX, Пекін	8 місце	Синхр. плавання	Дует
Гончаров Валерій	2008, XXIX, Пекін	Учасник	Спорт. гімнастика	Бруси

ДИДАКТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
Торохтій Олексій	2008, XXIX, Пекін	Учасник	Важка атлетика	Вагова категорія
Сорочинська Тетяна	2008, XXIX, Пекін	Учасниця	Настільний теніс	Особ. змагання Пара
Алдатов Ібрагім	2008, XXIX, Пекін	Учасник	Боротьба вільна	Вагова категорія
Вінокуров Андрій	2008, XXIX, Пекін	Учасник	Велоспорт, трек	Гонка керінг
Проскуріна Марина	2008, XXIX, Пекін	Учасниця	Спорт. гімнастика	Командні змагання
Бодров Ігор	2008, XXIX, Пекін	Учасник	Легка атлетика	Біг на 200 м
Нартов Олександр	2008, XXIX, Пекін	Учасник	Легка атлетика	Стрибки у висоту
Іванкова Ольга	2008, XXIX, Пекін	Учасниця	Легка атлетика	Метання списа
Ірхіна Юлія	2008, XXIX, Пекін	Учасниця	Легка атлетика	Естафета 4x400 м
Чебану Олена	2008, XXIX, Пекін	Учасниця	Легка атлетика	Естафета 4x400 м
Кулик Лілія	2008, XXIX, Пекін	Учасниця	Легка атлетика	Потрійний стрибок
Мамєєва Світлана	2008, XXIX, Пекін	Учасниця	Легка атлетика	Потрійний стрибок
Міщенко Ганна	2008, XXIX, Пекін	Учасниця	Легка атлетика	Біг на 1500 м
Погрібняк Наталія	2008, XXIX, Пекін	Учасниця	Легка атлетика	Естафета 4x100 м
Снігур Євгенія	2008, XXIX, Пекін	Учасниця	Легка атлетика	Бар'єрн. біг на 100 м
Чебану Олена	2008, XXIX, Пекін	Учасниця	Легка атлетика	Естафета 4x100 м
Зубкова Катерина **	2008, XXIX, Пекін	Учасниця	Плавання	Окремі дистанції
Підлесна Юлія	2008, XXIX, Пекін	Учасниця	Плавання	Естафета
Степанюк Дар'я	2008, XXIX, Пекін	Учасниця	Плавання	Естафета
Клочкова Яна **	2008, XXIX, Пекін	Учасниця	Плавання	Естафета
Червинський Ігор	2008, XXIX, Пекін	Учасник	Плавання	10.000 м
Бережна Тетяна	2008, XXIX, Пекін	Учасниця	Стрільба з луку	Особисті змагання
Коваль Вікторія	2008, XXIX, Пекін	Учасниця	Стрільба з лука	Особисті змагання
Коритцева Марія	2008, XXIX, Пекін	Учасниця	Теніс	Особисті змагання

ДИДАКТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
Перебийніс Тетяна	2008, ХХІХ, Пекін	Учасниця	Теніс	Особисті змагання
Торохтій Олексій	2012, ХХХ, Лондон	Золото	В/атл. (кат. 105 кг)	Особисті змагання
Дементьєва Яна	2012, ХХХ, Лондон	Золото	Акад.веслування	Четвірка парна
Гвоздик Олександр	2012, ХХХ, Лондон	Бронза	Бокс (кат. до 81кг)	Особисті змагання
Пригоров Олексій	2012, ХХХ, Лондон	4 місце	Стрибки у воду з 3м трампліну	Синхронні стрибки
Гусаров Григорій	2012, ХХХ, Лондон	5 місце	Тхеквондо ВТФ	Кат. до 68 кг.
Рубан Віктор	2012, ХХХ, Лондон	5 місце 7 місце	Стрільба з лука	Командні змагання Особисті змагання
Юшко Дар'я	2012, ХХХ, Лондон	6 місце	Плавання синхр.	Дует
Сидоренко Ксенія	2012, ХХХ, Лондон	6 місце	Плавання синхр.	Дует
Конєва Марія	2012, ХХХ, Лондон	7 місце	Тхеквондо ВТФ	Кат. +67 кг
Бондаренко Богдан	2012, ХХХ, Лондон	7 місце	Стрибки у висоту	Особисті змагання
Алдатов Ібрагім	2012, ХХХ, Лондон	9-16 місце	Боротьба вільна	Особисті змагання
Червинський Ігор	2012, ХХХ, Лондон	14 місце	Плавання на 10 км	Особисті змагання
Степанюк Дар'я	2012, ХХХ, Лондон	15 місце	Плавання	Ест. 4x200м в/стиль
Карюченко Дмитро	2012, ХХХ, Лондон	Учасник	Фехтування	Особисті змагання
Завадський Дмитро	2012, ХХХ, Лондон	Учасник	Бадмінтон	Одиночна категорія
Василенко Артем	2012, ХХХ, Лондон	Учасник	Дзюдо	Особисті змагання
Біленко Тетяна	2012, ХХХ, Лондон	Учасниця	Наст. теніс	Одиночна категорія
Погребняк Наталія	2012, ХХХ, Лондон	Учасниця	Л/атл біг на 100 м	Особисті змагання
Міщенко Ганна	2012, ХХХ, Лондон	Учасниця	Біг на 1500 м	Особисті змагання
Дорожон Маргарита	2012, ХХХ, Лондон	Учасниця	Метання списа	Особисті змагання

1	2	3	4	5
Зимові Олімпійські ігри				
Гончаренко Олег **	1956, VII, Кортіна д'Ампеццо	Бронза Бронза	Ковзан. спорт	Біг на 5.000 м Біг на 10.000 м
Салунський Євген	1980, XIII, Лейк-Плесід	9 місце	Ковзан. спорт	Біг на 1500 м
Петренко Сергій **	1992, XVI, Альбервіль	Золото	Хокей з шайбою	
Черникова Світлана	1994, XVII, Лілехаммер	Учасниця	Фігурне катання	Спортивні танці
Сосненко Олександр	1994, XVII, Лілехаммер	Учасник	Фігурне катання	Спортивні танці
Приз Сергій	1998, XVIII, Нагано	Учасник	Ковзан. спорт	Біг на 5.000 м
Яковлев Євген	1998, XVIII, Нагано	Учасник	Шорттрек	Особисті змагання
Литвиненко Віталій	2002, XIX, Солтлейк-Сіті	9 місце	Хокей з шайбою	
Сальников Роман	2002, XIX, Солтлейк-Сіті	9 місце	Хокей з шайбою	
Сливченко Вадим	2002, XIX, Солтлейк-Сіті	9 місце	Хокей з шайбою	
Головіна Юлія	2002, XIX, Солтлейк-Сіті	Учасниця	Фігурне катання	Спортивні танці
Войко Олександр	2002, XIX, Солтлейк-Сіті	Учасник	Фігурне катання	Спортивні танці
Родіна Олена	2002, XIX, Солтлейк-Сіті	Учасниця	Лижні гонки	Окремі дистанції
Якимчук Віта	2002, XIX, Солтлейк-Сіті	Учасниця	Лижні гонки	Окремі дистанції
Головіна Юлія	2006, XX, Турін	Учасниця	Фігурне катання	Спортивні танці
Войко Олександр	2006, XX, Турін	Учасник	Фігурне катання	Спортивні танці
Якимчук Віта	2006, XX, Турін	Учасниця	Лижні гонки	Окремі дистанції
Нестеренко Лада	2010, XXI, Ванкувер	Учасниця	Лижні гонки	Окремі дистанції
Якимчук Віта	2010, XXI, Ванкувер	Учасниця	Лижні гонки	Окремі дистанції

* перероблено та систематизовано за матеріалами Лабскіра В.М., Пояркова Ю.М., Любієва А.Г., Попова А.М., Душина С.М., Зименка Є.О., Олійника М.О., Заболотного В.В., Елінсона В.Н. та інших авторів;

** спортсмен виступав не тільки за Харківську область.

Головним чинником розподілення учасників ОІ та ЗОІ в поданому переліку є час (термін) проведення Олімпійських ігор.

Іншими факторами є наявність або відсутність в учасника міжнародного рівня технічної і тактичної підготовленості, рівень світової конкуренції в спортивній дисципліні, місце та особливості проведення ОІ або ЗОІ тощо.

Ми зазначаємо успішні виступи в Гельсінкі (1952 р.), Мюнхені (1972 р.), Лондоні (2012 р.). Негативними були сукупності факторів у Римі (1960 р.), Сіднеї (2000 р.).

Безсумнівно більшими є успіхи у літніх видах спорту, ніж у зимових. Крім того, склалося вразливе співвідношення кількості учасників ОІ до учасників ЗОІ. Це відношення для харків'ян відрізняється на порядок: 148 учасників Олімпійських ігор до 15 учасників ЗОІ. У такому співвідношенні "винні": кліматичні умови Харківщини і слабка розвиненість спортивних баз та обладнання для зимових видів спорту тощо. На жаль, лише легендарний ковзаняр Олег Гончаренко зміг дістатися олімпійського п'єдесталу Кортіна д'Ампеццо у 1956 р.

Дискусійним є питання включення в перелік деяких відомих спортсменів. Вони, як правило, починали спортивну кар'єру в Харкові, а потім через багато обставин змінювали місце проживання на інші міста України або Росію, Казахстан, або навпаки. Наведемо лише один приклад такого обміну: включення росіянки Родіної Олени до олімпійської команди України в лижних гонках у Солт-Лейк-Сіті 2002 р.

Ми вважаємо, що за окремими винятками престижно було харків'янам переїхати до столиці, мати дійсно кращі умови для спортивної кар'єри. Рідко коли при цьому формально зберігаються права першого міста в біографіях чемпіонів. Тому хоч би за моральними нормами ці чемпіони частково "належать" їх рідним містам. Саме тому у переліку є прізвиська Баркалова, Бессонова, Гороховської, Дерюгіна, Жаботинського, Забродського, Клочкової, Масловської, Матушеваса, Михальченко, Путятіна та інших вихованців харківського спорту або "приїжджих харків'ян".

Ще один чинник має суто історичне походження: після проголошення незалежності України 1991 року треба окремо аналізувати участь харків'ян у складі олімпійських команд колишнього Радянського Союзу (1952–1988 рр.) та їхню участь у складі команди співдружності незалежних країн (Барселона, 1992), України (1992–2012 рр.). Головна відмінність цих періодів полягає у зростанні кількості харківських спортсменів-олімпійців. Середня кількість харківських "літніх" олімпійців в 1996, 2000, 2004 та 2008 рр. зросла на 133% порівняно із середньою кількістю харків'ян на Олімпійських іграх у 1972, 1976, 1980, 1988 рр. і становила в середньому відповідно 26 та 12 спортсменів.

У той же час кількість олімпійських нагород суттєво не змінилася. На чотирьох Олімпійських іграх 1972, 1976, 1980 і 1988 рр. харків'яни у складі олімпійських команд СРСР здобули 14 медалей (три золоті, срібну та 7 бронзових). А на чотирьох Олімпійських іграх 1996, 2000, 2004 та 2008 рр. у складі олімпійських команд України харків'яни завоювали 17 медалей (7 золотих, чотири срібні та 6 бронзових). Орієнтовно умовний рівень радянських часів приблизно дорівнював двом спортсменам на медаль. Умовний рівень років незалежності складає 6 спортсменів на олімпійську медаль. Тобто і тоді, і зараз олімпійські результати залежать від лідерів за видами спорту.

За часів незалежної України зросла "сіра маса" тих, хто "пробився" через мінімальні вимоги олімпійської ліцензії. Інакше кажучи, спортсменам децю полегшили вимоги та можливості, щоб "зачепитися за останній вагон олімпійського потягу", збагатити свою спортивну біографію фактом самої участі в Олімпійських іграх. За винятком

наших визнаних за останні 20 років світових лідерів, більшість харків'ян в олімпійських командах вчиться саме на досвіді будь-якої участі в олімпійських змаганнях, яка є великим спортивним досягненням. Відповідно ми ввели умовні ранги досягнень олімпійців (золота, срібна, бронзова олімпійська медаль, місце у першій вісімці, ранг учасника ОІ або ЗОІ). Це не тільки не протирічить олімпійським принципам, а навпаки - збігається з ними.

Абсолютна більшість спортсменів (74 %) лише раз у житті брала участь в Олімпійських іграх, і це було їхнім єдиним досягненням. Приблизно кожний п'ятий спортсмен змагався в Олімпійських іграх двічі. Тричі стартували в Олімпійських іграх лише 4 % олімпійців.

Подальші стратегії участі харків'ян в Олімпійських іграх повинні базуватися на розподілі ресурсів і створенні умов перш за все для спортсменів-суперзірок. Перспективним є культивування багатьох олімпійських видів, якщо там є перспективи для суперзірок.

Висновки. Нагромадження інформації про учасників Олімпійських ігор є актуальним педагогічним та історичним завданням. Отримані матеріали мають виразний місцевий аспект. Абсолютна більшість спортсменів у 1952–2012 рр. лише один раз досягли олімпійського рівня майстерності. Протягом 1952–2012 рр. найбільш видатними харків'янами в Олімпійських іграх були Олексій Баркалов, Марія Гороховська, Леонід Жаботинський, Яна Клочкова, Юрій Поярков, Рустам Шаріпов.

Список літератури: 1. Олимпийская энциклопедия. – М.: «Советская энциклопедия», 1980. – 415 с. 2. Золоті зірки українського спорту: Довідково-статистичний збірник. – К.: Державний комітет молодіжної політики, спорту і туризму України, 2000. – 85 с. 3. Золоті сторінки олімпійського спорту України / За ред. І. Федоренка. – К.: «Олімпійська література», 2000. – 191 с. 4. Харківщина спортивна – кроки зростання. – Харків: Головне управління у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської обласної державної адміністрації, 24 с. 5. Булатова М.М. Юнацькі Олімпійські ігри. Сингапур, 2010 / Булатова М.М., Єрмолова В.М., Белокуров Д.В., Касьяненко О.Г. – К., 2010. – 68 с.

Bibliography (transliterated): 1. Olimpijskaja jenciklopedija. – M.: «Sovetskaja jenciklopedija», 1980. – 415 s. 2. Zoloti zirki ukraïns'kogo sportu: Dovidkovo-statistichnij zbirnik. – Kiïv: Derzhavnij komitet molodizhnoï politiki, sportu i turizmu Ukraïni, 2000. – 85 s. 3. Zoloti storinki olimpijs'kogo sportu Ukraïni / Za red. I. Fedorenka. – Kiïv: «Olimpijs'ka literatura», 2000. – 191 s. 4. Harkivshhina sportivna – kroki zrostannja. – Harkiv: Golovne upravlinnja u spravah sim'i, molodi ta sportu Harkivs'koï oblasnoï derzhavnoï administracïi, 24 s. 5. Bulatova M.M. Junac'ki Olimpijs'ki igri. Singapur. 2010 / Bulatova M.M., Ermolova V.M., Belokurov D.V., Kas'janenko O.G. – K., 2010. – 68 s.

УДК 796.032.2

В.М. Лабскір, А.И. Любиев, Н.Ю. Борейко, А.В. Юшко, А.А. Тиняков

ОБЩИЕ ПОКАЗАТЕЛИ УЧАСТИЯ ХАРЬКОВЧАН В ОЛИМПИЙСКИХ ИГРАХ 1952–2012 ГОДОВ

В статъе приведены количественные и качественные показатели участия харьковчан в Олимпийских играх. Эти данные отображают значимость достижений харьковских

спортсменов в мировом олимпийском движении. Проанализированы также факторы, влияющие на успешность выступлений атлетов на зимних и летних Олимпийских играх; основные показатели, определяющие успешность выступлений на Олимпиадах; исторические факторы, повлиявшие на количество завоеванных наград и занятые места в соревнованиях Олимпийских игр. Сделаны выводы о том, что по сравнению с прошлыми поколениями спортсменам гораздо легче квалифицироваться на участие в Олимпийских играх.

Ключевые слова: спорт, спортсмен, летние Олимпийские игры, зимние Олимпийские игры, юношеские Олимпийские игры, харьковчане.

UDC 796.032.2

V. Labskir, A. Liubiiev, N. Boreiko, A. Yushko, A. Tiniakov

GENERAL PARTICIPATION RATES KHARKIV IN OLYMPIC GAMES 1952-2012 YEARS

Article is devoted to develop a strategy for long-term training Olympians justification tendencies of development of Olympic sports and disciplines studying the peculiarities of the Olympic movement in the Kharkov region. Factors presented in the lists of athletes - participants of the summer and winter Olympic games open additional opportunities to analyze and determine the future prospects of performances of athletes at the Olympics.

The article first presents a systematic list of results you - crimes Kharkiv at the Olympic Games in the temporary stage from 1952 to 2012. Marked successful performances of Kharkov in Helsinki in 1952, Munich in 1972 and London in 2012. Can be considered less successful performances Kharkovs athletes in Rome in 1960 and Sydney in 2000.

Concluded that the great success achieved in Kharkov summer sports than winter. Also in the Summer games from 1952 to 2012 participated larger number of athletes - 148 than in winter - 15. Reasons defined Kharkov climatic terms, weak development of sports facilities and equipment for winter sports.

The article stipulates that the vast majority of athletes only once in his career, participated in the Olympics. About every fifth athlete failed to take part in the Olympics twice, and three times the probability to start in the Olympics is 4 % of athletes.

The main difference from the beginning of the period of Ukraine's independence until 2012, is increased the total number of Kharkov Olympic athletes. The average number of her Kharkov Olympians who took part in a separate Olympics, grew by 133 % compared with an average of Kharkov at the Olympics in 1972-1988 years. At the same time, the number of Olympic medals has not changed significantly. At four Olympics 1972-1988 Kharkov 's Olympic teams as part of the USSR won 14 medals and four Olympic Games 1996-2008, in the compositions of the Olympic teams of Ukraine Kharkov won 17 medals. Determined that the "conditional level" athletes Soviet times is approximately equal to two athletes for a medal, and "conditional level" athlete 's independence is 6 athletes at an Olympic medal.

Thus, during the 1952 - 2012 's most outstanding Kharkovs Olympians were Alexey Barkalov, Maria Gorokhovskaya, Leonid Zhabotinsky, Yana Klochkova, Yuri Poyarkov, Rustam Sharipov.

Keywords: sport, athlete, Olympic games, Winter Olympic games, Youth Olympic games, Kharkov.

Стаття надійшла до редакційної колегії 19.04.2013